

BURSA İLİ 2012 YILI DIŞ TİCARET DEĞERLENDİRME RAPORU

ULUDAĞ İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ
Ar-Ge ve Pazara Giriş Şubesi

Alper KAYA
Uzman

Eylül 2013

İÇİNDEKİLER

1. Genel Bilgi

2. İthalat - İhracat

3. Bursa İli İhracatının Sektörel Dağılımı

4. İllere Göre Firma Sayısı

5. Bursa İli İhracatının Sektörel Değerlendirmesi

5.1. Otomotiv Sektörü

5.2. Tekstil ve Hazırgiyim ve Konfeksiyon Sektörü

5.3. Gıda Sektörü

BURSA İLİ İHRACATI

I. Genel Bilgi

Tarih boyunca ipekböceği üretimiyle bir dönem dünyanın en çok aranan atlas ve ipekli kumaşlarının üretildiği Bursa, günümüzde otomotiv, makine, tekstil ve gıda sanayinde ülke çapında söz sahibi olmuştur. Önemli ulaşım ağlarının üzerinde bulunması ve temel ihtiyaç mallarının temini için hammadde kaynaklarının varlığı, Bursa'nın her dönemde ticari bir merkez olmasını sağlamıştır. Ekonomik gücü ve yarattığı katma değerle bugün Türkiye ekonomisinin lokomotiflerinden biri olan Bursa; ekonomik aktivitenin zenginliği ve sosyo-kültürel çeşitliliği ile Türk ekonomisinin geliştirilmesi, ekonomiye yeni ivmeler kazandırılmasında aktif ve yönlendirici bir gücü temsil etmektedir. Ülke ve bölge ekonomisinin gelişmesine, ihracat yönüyle döviz girdisi sağlanmasına, istihdama ve sanayi altyapısının güçlenmesine sağladığı katkılarla Bursa, ekonomik açıdan büyük bir dinamizm sergilemektedir.

2012 yılı verilerine göre Türkiye'nin hem nüfus sıralamasına göre hem de ekonomik yapıya göre 4. büyük ili olan Bursa, 13 adet organize sanayi bölgesi ile imalat sanayinde Türkiye katma değerinin (GSMH' dan aldığı pay) % 8-9'unu tek başına sağlamaktadır. İl sınırları içerisindeki Organize Sanayi Bölgelerinde 1.260 tesis yer almakta olup bu tesislerde istihdam edilen kişi sayısı 113.237'dir.

II. İthalat – İhracat

Milyar USD				
Yıllar	İhracat	İthalat	Dış Ticaret Hacmi	Dış Ticaret Dengesi
2011	11.7	11.9	22,8	-0,2
2012	11.1	10.3	22,2	0,8

Kaynak: TÜİK

Başını ABD'nin çektiği, Japonya ve AB ülkelerinin de takip ettiği derin bir borç krizinin etkilerinin devam ettiği 2011 yılı Bursa ihracatı için baskının sahne olduğu bir yıl olarak geçmiş ve Bursa ihracatı ithalatından düşük çıkmıştır. En büyük pazarımız olan AB pazarında meydana gelen daralma Bursa ihracatını olumsuz etkilemiştir. Buna rağmen ülkemizin ihracatının ithalatı karşılama oranının %56 olduğu 2011 yılında Bursa ihracatının ithalatı karşılama oranı %98 olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılında ise Bursa ihracatı bir önceki yıla göre %4,9 oranında azalmış ve 11,1 milyar USD olarak gerçekleştirmiş olsa da Bursa ithal ettiğinden daha fazla ihraç ederek en fazla net döviz girdisi sağlayan 4. il olmuş ve 8 milyon USD'lik dış ticaret fazlası vermiştir. 2012 yılında Türkiye'nin toplam ihracatının % 7,3'ü Bursa'dan gerçekleştirilmiştir.

İthalat rakamlarına baktığımızda ise TÜİK tarafından açıklanan verilere göre 2012 yılında Bursa'nın ithalatı, bir önceki yıla göre % 13'lük azalışla 10,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı itibarıyla Türkiye'nin toplam ithalatının % 4,4'ü Bursa'da yerleşik firmalar tarafından gerçekleştirilmiştir.

1000 USD

Ülke	2012 yılı İhracatı (\$)	2012 yılı
------	-------------------------	-----------

	2011 yılı İhracatı (\$)		Payı (%)
ALMANYA	1.896.472	1.880.056	16
FRANSA	1.490.517	1.325.412	11
İTALYA	1.670.083	1.273.528	11
BİRLEŞİK KRALLIK	643.448	691.645	6
RUSYA FEDERASYONU	626.540	604.726	5
İlk 5 ülke Toplamı (Bursa)	6.327.060	5.775.367	48

Kaynak: TİM

İstanbul-Antalya; Ankara-Çanakkale; İstanbul-İzmir karayolu aksı üzerinde bulunması ve havaalanının bulunması nedeniyle yatırımcılar için önemli bir konumda bulunan Bursa İli'nden 2012 yılı içinde 182 ülke ile 13 serbest bölgeye ihracat gerçekleştirilmiştir. 2012 yılında Bursa İli ihracatında ilk 5 sırada yer alan ülkelerden Almanya'ya 1,88 milyar dolar, Fransa'ya 1,32 milyar dolar, İtalya'ya 1,27 milyar dolar, Birleşik Krallık' a 691 milyon dolar ve 5. sıradaki Rusya Federasyonu'na 604 milyon dolar değerinde ihracat gerçekleştirilmiştir. Bir önceki yıl ihracatı ile karşılaştırıldığında ilk beş ülke içerisinde fazla ihracat artışı yaşanan ülke Birleşik Krallık olmuştur.

III. Bursa İli İhracatı'nın Sektörel Dağılımı

Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre 2012 yılında Bursa'dan yapılan ihracatın sektörel dağılımını aşağıdaki tabloda belirtildiği üzere ilk sırada taşıt araçları ve yan sanayi, ikinci sırada tekstil, üçüncü sırada ise hazır giyim ve konfeksiyon sektörü şeklindedir. Bursa ihracatı ve diğer sektörlerin ihracatı azalırken ihracatını arttırabilen sektörlerin başında Yaş Meyve Sebze Sektörü gelmektedir. Sektör 2011 yılına göre ihracatını %11 oranında arttırmış ve 39 milyon USD lik ihracat artışı gerçekleştirmiştir. İhracatını oran olarak arttıran diğer sektör ise Bursa sanayisi için büyük öneme haiz olan tekstil sektörü olmuştur. Sektör; ihracatını 2011 yılına göre %1 oranında arttırarak 1 milyon 54 bin dolara çıkarmıştır.

1000 USD

SEKTÖRLER	YILLAR		Değ. %	2012 Pay %
	2011	2012		
Otomotiv Endüstrisi	7.545.783	7.113.668	-6	60
Tekstil ve Hammaddeleri	1.045.429	1.054.607	1	9
Hazır Giyim ve Konfeksiyon	711.258	620.920	-13	5
Makine ve Aksamları	613.490	584.176	-5	5

Meyve Sebze Mamulleri	134.068	108.052	-19	1
Yaş Meyve ve Sebze	35.281	39.304	11	0,33
Diğer Sektörler	2.438.156	1.395.824	-43	12
TOPLAM	12.523.465	11.916.551	-5	100

Kaynak: TİM

İhracat yapan firma sayısına bakıldığında; Ekonomi Bakanlığı verilerine göre; ihracatçı firma sayısı Türkiye'nin 2011-2012 yılı ihracat artışı performansına bağlı olarak artış göstererek 53.282 den, 56.440'a yükselmiştir. Ülkemiz ihracatı ise 2012 yılında 2011 yılına göre %13 lük bir artış gerçekleştirerek 152 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir. Bursa özelinde baktığımızda ihracat 2012 yılında bir önceki yıla nazaran gerileme göstermiş olsa da ihracat yapan firma sayısında artış meydana gelmiş ve Bursa'dan ihracat yapan firma sayısı 3.242 den, 3.491 e yükselmiştir. 2012 yılında Türkiye genelinde ihracat yapan firmaların yüzde 52 ile yarıdan fazlasına denk gelen 29 bin 492 firmanın İstanbul'da bulunduğu görülmektedir. İzmir 4 bin 107 firmayla ikinci, Ankara 3 bin 854 firmayla üçüncü, Bursa ise 3 bin 854 firmayla 4. sırada yer almaktadır. Buna rağmen Bursa 2012 yılı verilerine göre İstanbul ve Kocaeli'nin ardından en fazla ihracat gerçekleştiren üçüncü il konumundadır. Bursa ilindeki ihracat yapan firma sayısının İzmir ve Ankara illerindeki ihracat yapan firma sayısından az olmasına rağmen, ihracat rakamları incelendiğinde 11,1 milyar dolar ile Bursa ihracat konusunda Ankara ve İzmir illerinin önünde yer almaktadır.

V. Bursa İli İhracatının Sektörel Değerlendirmesi

Başta otomotiv ve tekstil olmak üzere gıda, makine, inşaat, hazır giyim ve konfeksiyon, elektrik-elektronik sektörlerinde ülkenin önemli üretim noktalarından birisi konumunda bulunan Bursa, güçlü sanayisine bağlı olarak yaratmış olduğu katma değer ve istihdam açısından ülke ekonomisinin en önemli merkezlerinden birisidir. Ülke ve bölge ekonomisinin gelişmesine, ihracat yönüyle döviz girdisi sağlanmasına ve sanayi altyapısının güçlenmesine sağladığı katkılarla Bursa, ekonomik açıdan büyük bir dinamizm sergilemektedir.

Dünya ekonomisinde meydana gelen global ekonomik krizin etkilerini hissettirdiği 2012 yılında dünya ekonomisi 2,4 ile 2011 yılının ve beklentilerin altında büyümüş, dünya ticaretindeki büyüme ise yüzde 0,2'de kalmıştır. Ekonomik etkinliğin ve ülkelere olan güvenin azalması gelişmiş ülkelerde yüksek işsizliğe neden olmuş; Türkiye ekonomisi de hem dünya ekonomisindeki sonucu yüzde 2,2 oranında büyümüştür. İhracatımız ise yüzde 13 artmış, işsizlik ise yüzde 9,2'ye gerilemiştir. Bursa ekonomisi ise 2012 yılında yüzde 3,2 büyüme göstermiş, ihracat ise yüzde 4,9 gerilemiştir. İşsizlik oranı yüzde 7 olarak öngörülmektedir. BTSO verilerine göre 2012 yılında ilimizde en yüksek katma değeri yüzde 44,4 pay ile otomotiv sanayi üretmiş, otomotivi yüzde 16 ile gıda tarım ve hayvancılık sektörü, yüzde 15 ile tekstil ve konfeksiyon sektörü izlemiştir.

Ülkelere Göre Bursa İhracatı(1000 USD)

		2011	2012
		USD	USD
1	ALMANYA	1.896.472	1.880.056
2	FRANSA	1.490.517	1.325.412
3	İTALYA	1.670.083	1.273.528

4	BİRLEŞİK KRALLIK	643.448	691.645
5	RUSYA FEDERASYONU	626.540	604.726
6	ROMANYA	605.944	480.677
7	BİRLEŞİK DEVLETLER	411.431	436.154
8	İSPANYA	395.226	359.920
9	İRAN (İSLAM CUM.)	402.835	345.420
10	CEZAYİR	355.682	327.395

Kaynak: TİM

Bursa ihracatı ülkeler açısından incelendiğinde ilk 3 sırada AB ülkelerinin yer aldığı görülmektedir. Şehir ihracatında önemli paya sahip diğer ülkeler olarak Birleşik Krallık, Rusya Federasyonu, Romanya, ve ABD öne çıkmaktadır. Bursa'dan Almanya'ya 2012 yılında yapılan 1.88 milyar USD'lik ihracat dikkat çekmektedir.

Bursa'nın imalat sanayi, Türkiye'de GSMH'nin yaratılmasında etken olan sektörlerin büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Özellikle tekstil ve konfeksiyon, otomotiv ana ve yan sanayi, makine-metal eşya sanayileri, gıda sanayi Bursa'nın imalat sanayinin temel belirleyicisi olmaktadır. Bu sektörler hakkındaki etraflı bilgiler, şu şekilde verilebilir:

1. OTOMOTİV SEKTÖRÜ

TOFAŞ-FİAT, OYAK-RENAULT, KARSAN gibi dev otomotiv üretim tesislerini bünyesinde barındıran Bursa, Türkiye'nin otomotiv üretim sektörü konumundadır. Bugün Bursa'da iki adedi binek tipi otomobil, bir adedi de minibüs, az sayıda kamyonet üretiminin gerçekleştirildiği üç adet ana sanayi otomotiv üretim fabrikası mevcuttur. BTO verilerine göre 2012 yılı itibarıyla Bursa'da faaliyet gösteren otomotiv ana ve yan sanayi firma sayısı ise 1.794'tür. Yine 2012 yılında birliğimiz üzerinden ihracat gerçekleştiren Bursa merkezli otomotiv ihracatçısı sayısı da 500'ü bulmaktadır. Türkiye geneli otomotiv sektörünün kurulu kapasitesinin %54'ü, sektörde kurulu 55 Ar-Ge merkezinin 17'si de Bursa'da bulunmaktadır.

	2011	2012
Üretim (Adet)	1.234.637	1.115.233
İhracat (Adet)	801.112	745.354
İhracat (%)	65	67

OSD Kasım 2012

Otomotiv sektörünün kalbinin attığı merkez olan Bursa'da motorlu kara taşıtları için çok sayıda parça ve aksesuar imalatı yapılmaktadır. Bursa'da imalat sanayi içerisinde, gerek üretim çeşitleri, gerekse üretim miktarları açısından en geniş faaliyet alanına sahip sektör otomotiv sektörüdür. OSD verilerine göre Türkiye geneli 2012 yılında ihracatı gerçekleştirilen araçların yaklaşık % 53'lük kısmı Bursa'da üretilen araçlardan oluşmaktadır. Diğer bir deyişle Türkiye'den ihraç edilen her iki araçtan biri Bursa fabrikalarında üretilmektedir.

1000 USD

Otomotiv Endüstrisi İhracatı	2011	2012	Değişim	2012 pay %
	7.545.783	7.113.668	-6	60

Kaynak: TİM

Bursa İli'nde yer alan firmalarca yapılan otomotiv üretimi ihracatımıza da yansımakta olup 2012 yılında Otomotiv sektöründe toplam 7 milyar 113 milyon dolar değerinde ihracat gerçekleştirilmiştir. Sektörün Bursa ihracatındaki %60 oranında ciddi bir ağırlığı söz konusudur. Diğer taraftan 2012 yılında Bursa ülkemiz otomotiv ihracatının %37'sini tek başına gerçekleştirmiştir.

Ülkemizin 2023 yılı üretim hedefi 4 milyon adet, ihracat hedefi ise 3 milyon adettir. Tabi ki bu hedeflere ulaşabilmek için en az 4-5 adet ana sanayi yatırımının ülkemize çekilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Bu yatırımların birkaçı Bursa'ya yapılırsa, Bursa'nın otomotiv sektöründeki ve Türkiye ihracatındaki payı daha da yukarılara çıkabilecektir.

2. TEKSTİL ve HAZIR GİYİM VE KONFEKSİYON SEKTÖRLERİ

Pamuklu dokuma, suni ve sentetik iplik üretimi, yünlü dokuma, fantezi iplik üretimi, örme ve trikotaj, havlu, boya-apre-emprime, konfeksiyon, hazır giyim şeklinde alt sektörlere ayrılmış durumdadır.

1000 USD

Sektör	2011 Yılı İhracat (\$)	2012 Yılı İhracat (\$)	2012 Pay (%)
Tekstil ve Hammaddeleri (Bursa)	1.045.429	1.054.607	13
Hazır Giyim ve Konfeksiyon (Bursa)	711.258	620.920	4
Tekstil ve Hammaddeleri (Türkiye)	7.944.933	7.849.702	100
Hazır Giyim ve Konfeksiyon (Türkiye)	16.150.161	16.088.099	100

2012 yılında Bursa İli'ndeki tekstil firmaları tarafından 1 milyar 54 milyon dolar değerinde kaydedilen ihracat Türkiye geneli tekstil ve hammaddeleri ihracatının % 13'ünü karşılamaktadır. Bursa ihracatı 2011 yılına nazaran 2012 yılında düşmüş olsa da Bursa Tekstil ve Konfeksiyon sektörü ihracatını bir önceki yıla göre yaklaşık %1 oranında arttırmayı başarmıştır. Tekstil sektörü ülkemizin geleneksel sanayi kollarından olup sanayi ve ihracatta başarı öyküsünün mihenk taşlarından birisidir. Türkiye tekstil ve hazır giyim sektörü bir bütün olarak bugün en fazla dış ticaret fazlası veren birinci sektördür. Buna ek olarak oluşturduğu istihdam ile işsizliğin azalmasına ve toplumun refahına çok ciddi düzeyde katkıları mevcuttur. Türk Tekstil Sektörü, ürün kalitesi, moda ve trendleri belirleme gücüne sahip tasarımları ve yüksek teknolojisi itibarıyla dünyada çok özel bir yere sahiptir. GSYH içindeki payı ve yerli girdi kullanımı gibi parametrelerde ülkemizde ilk sırada olan sektör küresel pazarlarda da var oluşumuzun

temelini oluşturmaktır. Tekstil sektörü ile sanayileşmesine başlamış olan Bursa'nın tekstil ihracatında yakaladığı artış, sektörün ar-ge teknoloji ve tasarım yatırımlarına ağırlık vermesinin neticesinde gerçekleşmiştir. Yapılan ar-ge ve inovasyon yatırımları Bursa'yı dünyada hem mekan tekstilleri hem de giyim tekstilleri sektöründe moda ve trendlerin belirlendiği en önemli merkezlerden biri haline getirmiştir. Hazır Giyim ve Konfeksiyon sektöründe ise 2012 yılında Bursa'dan 620 milyon 920 bin dolar değerinde ihracat gerçekleştirilmiştir, bu tutar ülkemiz hazır giyim ve konfeksiyon sektörü ihracatının %4'üne tekabül etmektedir. Bursa'da yerleşik hazır giyim firmaları dünyanın global şirketlerine ürün tedarik etme kapasitesine sahiptir. Aynı zamanda hazır giyim pazarının talepleri olan teknik ve sağlık standartlarını karşılayan nitelikte üretim gerçekleştirilmektedir.

Hazır Giyim ve Konfeksiyon sektöründe ise 2012 yılında Bursa'dan 620 milyon 920 bin dolar değerinde ihracat gerçekleştirilmiştir, bu tutar ülkemiz hazır giyim ve konfeksiyon sektörü ihracatının %4'üne tekabül etmektedir.

3. GIDA SEKTÖRÜ

“Türkiye, uygun coğrafik yapısı ve iklim özellikleri yanında, tarımsal üretimde sahip olduğu çeşit ve üretim potansiyeli ile dünya tarımında önemli bir paya sahiptir. Birçok üründe kendine yeterli ülkeler arasında yer alan ülkemiz; hububat, baklagiller, pamuk, tütün, fındık, taze ve kurutulmuş meyve, sebze, şekerpancarı gibi önemli ürünlerde üretici ve ihracatçı konumundadır. Bu hali ile tarım sektörü, ülkemizin ekonomik ve sosyal gelişmesinde önemli görevler üstlenmiştir. Bursa özelinde değerlendirdiğimizde; ilimizin doğal şartlar itibarıyla uygun bir fiziki konumda bulunması, tarım ürünlerinin, kalite, miktar ve çeşit yönünden zenginlik göstermesine imkan sağlamaktadır.

1000 USD

Sektör	2011 Yılı İhracat (\$)	2012 Yılı İhracat (\$)	2012 Pay (%)
Yaş Meyve Sebze (Bursa)	35.281	39.304	2
Meyve Sebze Mamulleri (Bursa)	134.068	108.052	9
Yaş Meyve Sebze (Türkiye)	2.335.772	2.184.807	100
Meyve Sebze Mamulleri (Türkiye)	1.204.331	1.262.119	100

Kaynak: TİM

Bursa'da gıda endüstrisine ilişkin olarak hemen her dalda faaliyet gösteren firmalar mevcuttur. Özellikle meyve suyu, alkolsüz içki, konserve, konsantre salça üretiminde Bursa'da mevcut kapasiteler, Türkiye genelinde önemli paya sahiptir. Konserve gıda, işlenmiş gıda ve süt ürünleri göz önüne alındığında Türkiye'nin önemli firmaları, Bursa'da kapasitelerini geliştirmektedir. Bursa'da konserve ve

salça fabrikalarının büyük bölümü dondurulmuş gıda üretimi de gerçekleştirmektedir. İlimizden Yaş Meyve ve Sebze ihracatı olduğu gibi dondurulmuş gıda ürünü ihracatı da yapılmaktadır. Bursa ilinde Yaş Meyve ve Sebze sektöründe faaliyet gösteren ihracatçı firmalar; Türkiye geneli Yaş Meyve ve Sebze ihracatı azalırken %11 oranında artarak 39 milyon USD civarında gerçekleştirmiştir. Buna karşın Meyve Sebze Mamulleri ihracatı 2011 yılına göre %19 azalarak 108 milyon USD civarında gerçekleşmiş ve Meyve Sebze Mamulleri sektöründe Bursa merkezli firmalar ülkemiz ihracatının %9'luk pay almışlardır.